Bíró Árpád Levente

Kallódás ellen

Szereplők: Smekker
A nő
A férfi
Néni
Kalauznő
Tolókocsis
Állomásfőnök

(A színen egy kietlen pályaudvar. Néhány pad, hátul a resti, előtte kopott vasasztal. A resti ablaka mocskos, alig észrevehető a felirat: zárva. Másik oldalt egy tolószékes ember, szájharmonikán játszik. Az első megszólalások mintha a pályaudvari zajokból sejlenének fel.)

Smekker: (*Telefonál).* Alo! Nu, nu vine. Futu-i mama morții mă-tii de tren. Nu știu.
Néni: (*A smekkernek, mutogatja is.)* Tessék mondani, hány óra van?
A férfi: (R*ejtvényt fejt.)* Csopak határai... cé-ká. Klubból száműz hat betű... ki-tilt.
Smekker: Stai că nu știu ce vrea baba asta. Ce vrei?
Néni: Mennyi az idő, uram?
Smekker: (G*únyosan.)* Nem tud. Nem értek magyar. Bozgoroaica de ea. Ce e cu marfa?

(Közben bejön a kalauznő, a kijelzőt nézi,az óráját nézi, megbotlik a tolókocsisban. Hangtalanul maga elé prüszköl néhány keresetlen szót.)

A férfi: (C*súnyán néz a kalauznőre.)* Nem szokott késni.
Smekker: Doamna! Cu tine vorbesc. Trenul ăsta nu mai sosește azi?
Néni: Mit mond? Mennyi az idő?

(A kalauznő nem szól semmit, nézi az óráját, nem figyel az utasokra. Kisvártatva megszólal a hangosbemondó, de csúnyán recseg, nem lehet érteni semmit, csak a végén az állomásfőnök káromkodását.)

Állomásfőnök: Ó, hogy húzná belé a faszát a hangosbemondójába!

(Becsapódik egy ajtó, beviharzik az állomásfőnök, megbotlik a tolókocsisba, az azonban folytatja a harmonikázást.)

Állomásfőnök: *(Bizalmasan a kalauznőnek)* Nem jön. *(Mindenki köré gyűlik, Smekker leteszi a telefont, a férfi elcsomagolja a rejtvényt. Hangosan elismétli:)* Nem jön.
Smekker: Mă, io n-am nici o trabă cu ungurii, da nu se poate că toată lumea să vorbească bozgorește în țara asta, mă, cepulă?
Néni: Kedveském, mennyi az idő?
A férfi: Nem szokott késni.

(Az állomásfőnök súg valamit a kalauznő fülébe. Közben változatlanul szól a harmonika. Smekker megelégeli, kiveszi a tolókocsis kezéből és félredobja, a tér másik végébe. A tolókocsis nem szól semmit, nehezen utánaered.)

Smekker: Na, hai că nu am timp.
Kalauznő: Ne pare rău, dar trenul nu circulă azi.
Smekker: Cum nu circulă?
Állomásfőnök: Așa. *(Láthatóan ideges, kerülné a konfliktust.)*
Smekker: Atât? Mă, nene, io am belet. Uite. Belet! Am cumpărat cu bani, iar tu vii și îmi spui că nu vine. Cum nu circulă azi, când scrie acolo, negru pe alb, în pulame!
Állomásfőnök: Nu circulă și gata.
A férfi: Uram, magyarázatot kérünk.
Állomásfőnök: *(Félhangosan)* Mit nem értetek, baszd meg?
Smekker: *(Ideges lesz, támadólag közeledik az állomásfőnökhöz.)* Bosmec? Da, bosmec zici? Așa vorbești cu mine în țara mea, bozgor împuțit ce ești, du-te la ai tăi și vorbește cu ei așa, las că îți dau io lecție de bun simț de-ți pușcă ochii ca siguranțele.
A férfi: Ce țara ta? Ce țara ta?

(A három férfi összeszólalkozik, nem lehet már hallani, hogy ki hogyan szidja a másikat, dulakodás kezdődik.)

Néni: Mi történik?

(A dulakodásnak akkor lesz vége, amikor a kalauznő fütyül, s zavarában felmutatja a piros táblát.)

Kalauznő: (A *közönség felé fordul)* Egyrészt. Emeljék fel a kezüket a magyarok! Na, vannak elegen. Értenek románul? Așa-ș-așa? Szóval, egyrészt. Újra kéne ezt a jelenetet játsszuk úgy, hogy a magyarok értsék az egészet, da? Acuma și în românește. Hai, sus mâna românii. Deci, i-am zis

ăstora să facem scena asta și invers ca să înțeleagă toată lumea de unde pornim. Jó lesz? Na. Tessék, poftiți. Onnan, hogy baszd meg.

(A társaság visszaáll az eredeti felállásba.)

A férfi: (*Akadozva beszél románul.)* Domnule, rog explicație!
Állomásfőnök: Ce nu înțelegeți, futuți! Így jó?
Kalauznő: Jó.
Smekker: Baszd meg? Baszdmegelsz? Így beszélsz velem az én országomban, te mocskos hazátlan, te, menj a tieidhez, és beszélj velük így, megtanítalak én majd arra, hogy... hogy kéne fordítsam, hogy las că îți dau io lecție de bun simț de-ți pușcă ochii ca siguranțele?
A férfi: Adok neked leckét jóindulatból, hogy kicsapódik a szemed, mint a biztosíték.
Smekker: Annak nincs értelme.
A férfi: Mi az, hogy nincs értelme?
Smekker: Hát hogy nincs értelme. Nem tudsz románul.
A férfi: Mert aztán biztos te szartad az akadémiai nagyszótárt.
Smekker: Hát nem, de legalább én megtanultam románul, baszdmeg.
A férfi: Mit baszdmegelsz itt velem nyílt színen, te oláh faszokat szopó kis mócsing?

(A kalauznő megint füttyent. A két férfi összezörren.)

Állomásfőnök: Nem az én baszdmegemre kellett volna bedurranjatok?
Néni: Figyeljetek, szerintem kicsit sok a baszdmegelés, el fog menni a közönség.
Kalauznő: Ez így nem megy. Körülbelül románnal nem lehet egész estés előadást csinálni, na. Tessék még egyszer feltenni a magyarok a kezüket. Jó. Acuma, românii, sus mâna.
Tolókocsis: *Első verzió:* A többség dönt alapon innentől magyarul folytatjuk az előadást.
Tolókocsis: *Második verzió:* Né, mennyi román. Legalább ők eljöttek, s támogatják a kultúrát. Na, de ilyen az élet, magyar társulat vagyunk, sorry, magyarul folytatjuk, tényleg sorry, fiúk, be kéne szerelni a fordítást.

(A műszakosok bekapcsolják a vetítőgépet, lehet hallani, ahogy bepittyen, töltődik a Windows, s míg a háttérben vetítve ez történik, a Kalauznő átveszi az irányítást.)

Kalauznő: Până când colegii mei montează monitorul pentru traducere, noi v-am pregătit câteva bancuri cu ungurii. În tren, un american, un român și un ungur. Americanul scoate o sticlă de whisky, ia o gură și o

aruncă. – Ce faci, bă? – întreabă românul și ungurul. – Dă-o dracu, bă, că la mine în țară sunt destule. Ungurul scoate o sticlă de tokaji și repetă episodul. – Ce faci, bă? – întreabă americanul și românul. – Dă-o dracu', bă, la mine în țară avem destule. Românul îl ia pe ungur și îl aruncă din tren. – Ce faci, bă?– întreabă americanul. – Dă-l dracu, bă. La mine în țară sunt destui.

Un cioban ardelean stătea pe iarbă, în apropierea unei fântâni. Un om se duce la fântână cu intenția de a bea. – Nu bea, omule, e otrăvită! – Nem értem! – Apăi bea, dar încet, că-i rece.

La ședința Consiliului Local Cluj, un consilier propune: – Eu zic să mai facem o statuie în orașul nostru. Imediat vin ideile: Să fie o statuie cu țăranul român! – Să fie țăranul îmbrăcat în costum național! – În mâna dreaptă să aibă o furcă, să se lupte cu ungurii! – În mâna stângă să aibă un șteang, să știe ungurii ce-i așteaptă! – Și în șteang să atârne un ungur, să fie mesajul clar! După o clipă de tăcere vorbește Funar: – Bine, dar să schimbăm ungurul în fiecare zi.

Funar e pe moarte, la patul său adunați toate neamurile, colegi de partid..., el are o ultimă dorință. – Vreau să-mi schimb numele în Funer György. Colegii de partid rămași blocați îl întreabă de ce vrea să-și schimbe numele în unul maghiar când de atâția ani luptă împotriva maghiarilor. Răspunsul lui a fost: –Mai bine să moară un ungur decât un român.

Acuma îi zic și ungurilor câteva bancuri despre români, să nu se supere. Da? Gheorghe Funar, Kolozsvár polgármestere hazautazik Bukarestből. Ploiești környékén hirtelen huppanás. Megkérdi a sofőrjét, mi történt. – Elgázoltunk egy macskát. – Sebaj, csak haladjunk. Brassó környékén újabb huppanás. – Mi történt? – Elgázoltunk egy kutyát. – Sebaj, csak haladjunk. Marosvásárhely környékén úgyszintén huppanás. – Elgázoltunk egy magyart. – Sebaj. Tolass hátra, aztán előre, tolass hátra, aztán előre. Miért nem AIDS-esek az oltyánok? Mert az AIDS-nek is megvan az önbecsülése... Mi lenne, ha a tetvek úgy világítanának, mint a szentjánosbogarak? Krajova úgy világítana, mint LasVegas... És egy utolsó, abszolút ebbe a miliőbe illő: Késő este, kocsmazárás után János és Pista hazafelé ballagnak. Arra rohan egy román és azt kéri, legyenek szívesek megmondani, merre van az állomás. János rossz románsággal válaszol: – Állomás nem tudni merre lenni. A román kétségbeesetten rohan tovább. – Te János, miért nem mondtad el neki, le fogja késni a vonatot. – Az ördögbe is, 2000 éve van itt, és nem tudja, merre van az állomás! *Az utolsó viccnek a fordítását már kivetítik.* Javaslom, hogy folytassuk, ahol abbahagytuk. Vissza kell térnem a szerepembe.

(A társaság visszaáll a dulakodásba, a kalauznő is felveszi a picit félszeg asszony karakterét, verekednek.)

Néni: Mi történik?

(A kalauznő bátortalanul füttyent, nem történik semmi. Másodjára viszont hosszan fütyül, míg bele nem vörösödik.)

Néni: Mennyi az idő, kedveském?
Kalauznő: Nyolc óra két perc.
Néni: Na, lekéstem a vonatot.
Kalauznő: Nincs semmilyen vonat.
Néni: (*A Smekkernek)* Tessék mondani, ez nem az állomás?
Kalauznő: Egyelőre tisztázatlan okok miatt ma nem fog közlekedni a vonat.
A férfi: És holnap?
Kalauznő: Nem tudjuk.

(A színre belép egy csinos nő. Mindenki őt nézi.)

A nő: Elnézést, elkéstem volna a vonatot?
Állomásfőnök: Nem késett le semmiről.
A férfi: Foglaljon itt helyet. (*A smekker csúnyán néz a férfira.)* Vagy inkább ott.
A nő: De már nyolc óra öt perc van.
Néni: Na, végre valaki válaszol! De akkor lekéstem a vonatot.
Smekker: Pfoáj de viața mea. (*Kalauznő csúnyán ránéz.)* Mi van, még ennyit sem mondhatok, dikk? Hát ezt pedig mondják itt. Sokan. Mindegy. Nincs vonat, mama.
A nő: Ez nem egy pályaudvar?
Néni: Hát ez itt a kérdés!
Kalauznő: Kérem, foglaljon helyet, vagy ha gondolja, használjon egyéb tömegközlekedési eszközt, mert bizonytalan ideig felfüggesztették a nálunk áthaladó vasúti közlekedést!
A nő: Bizonytalan időre?
Kalauznő: Sajnos az okairól nem kaptunk tájékoztatást.
A nő: És milyen egyéb tömegközlekedési eszközt ajánl?
A férfi: A Teherautós Bruszlí szokott menni a városba márfáért.
A nő: Hogy tessék?
Smekker: Áruért. Bruszlí üzemelteti az éjjel-nappalit, meg régen a restit is ő vitte. Kétnaponta jár a dubával.
A nő: Mivel?
A férfi: A kisteherautóval.
A nő: És valami egyéb? Stoppolni?
Néni: Én szívesen stoppolok.
Smekker: A maga helyében nem állnék ki az út szélére...

Néni: Mit kell megstoppolni?
Smekker: Menjen már, mama, süketségeket dumál!
Állomásfőnök: Inkább maradjon itt! Hajnalban négykor van a következő személy a városba. Azzal szoktak menni a környékbeli munkások. Hátha addigra minden helyreáll.
Smekker: Ahelyett, hogy baszdmegeltél volna, baszd meg, ezt kellett volna mondjad, baszd meg!
Kalauznő: Uram, kérem, nyugodjon meg!
Smekker: Maga nekem ne mondja, hogy nyugodjak meg!

(Folytatódik a dulakodás, a tolókocsis néma szemtanú. A kalauznő kétségbeesetten salapál, többször is felemeli a tábláját a piros jelzéssel, stopot kiállt, míg végül a Smekker hirtelen abbahagyja.)

Smekker: Jó van má, elég vót! Kifáradtam, na. Üljél le! Te is. *(Nem mer neki senki ellentmondani. Néma csönd, a smekker lihegése hallatszik csak.)* Mi a tököm ez a csend?
A férfi: Játszhatunk, esetleg, van magyar kártyám...
Állomásfőnök: Hallgass, te szerencsétlen!

(Megint csend.)

A nő: Vagy akár mesélhetnénk. Régen is ezzel mulatták az időt.
Állomásfőnök: Nincs nekem erre időm...
Smekker: Kuss!
Állomásfőnök: Bármikor hívhatnak...
Smekker: Van mobilod, nem?
Állomásfőnök: Hát, van...
Smekker: Akkor végighallgatod a csajt. Baszod. Kezdje maga!
Kalauznő: Én? Én kezdjem? Jaj... hát... jó. Mindenki arra panaszkodik, lassan mennek a vonatok. Gyalog is lehagyom. Ezt mondják. A menetidő, valóban, évről évre nő. A városok közötti távolság táguló csillagközi tér, a vonaton töltött idő pedig valójában időtlenség. Aki ide felszáll, az nem érzi az öregedést, annak nem sorvad tovább az ínye, nem mélyülnek ráncai, nem nő a füle, a tükörből önnön szobra néz vissza rá. Húsz éve, amióta itt dolgozom, csak akkor öregszem, amikor leszállok a vonatról. Ekkor átlagban három hajszálat veszítek, 0,02 milliméterrel leszek alacsonyabb, szöveteimben nő a zsírtartalom, csontjaimból ekkor vesznek ki az ásványok. Rajtam nem, a szobámon látszik az öregedés: ahogy a falon felfelé kúszik a nedvességfolt, alattomosan, azt hiszi, nem látom; ahogy sűrűsödik a levegő, és már szellőztetni sem lehet, ahogy sárgul a papír az éjjeliszekrényen. Ebből tudom, hogy mégiscsak telik az idő. Az órák, a percek, mint másnak a vonalzó, nekem munkaeszközök.

Sosem kívántam időtlenségben élni, egyetlen vágyam volt: hogy újra láthassam őt. Két éven keresztül minden reggel láttam a vonaton. Én hét óra harminc perckor szálltam fel, ő nyolc óra öt perckor, az 53-as helyről, ahová a bérletem szólt, pontosan láttam, ahogyan szétnézett, majd helyet foglalt a 28-as széken. Két hónapba került, amíg biccenteni kezdtünk egymásnak, a 117. napon rám mosolygott, márciusban azt is tudtam, hogy melyik vonattal utazik haza, bár arra nem sikerült rájönnöm, miért ingázik nap mint nap csaknem 170 kilométert. Sohasem beszélgettünk, de kérdések nélkül is mindig mindent tudtunk egymásról. Szereti a krimiket. Rossz kedvében zenét hallgat és csak néz ki a fejéből, ugyanezt csinálja, ha ihletet gyűjt, mert egyébként rajzol. Hogy jól vagy rosszul, nem tudom. Az anyjával él, aki szendvicset pakol neki reggelenként. Ő mindig bosszankodik, mert szalvétába csomagolja, a papír pedig átveszi a felvágott nedvességét és ráragad a kenyérhéjra. Én magamnak csomagolom a szendvicseket, már akkor is magamnak csomagoltam, sztaniolba. Ezt megláthatta, mert a 236. reggelen mosolyogva felmutatta a szendvicset. Kissé elmérte a sztaniolpapír méretét, és kilógott belőle a kenyér, de legalább nem ragadt rá. A bölcsészkari államvizsga után hetekig utaztam még céltalanul a vonaton, csak hogy őt láthassam. Minden félretett pénzemet elvonatoztam. Aztán úgy döntöttem, vasutas leszek, ezen a vonalon. Jól állt rajtam a kalauzruha. Neki aznap lejárt a bérlete. – Figyeljen, mert lejár a bérlete. – Tényleg! Köszönöm. Mindössze ennyit beszéltünk, és soha többet nem szállt fel a vonatra. Munkavégzésem precíz, szeretem a választott szakmám. Erre a főnökeim is felfigyeltek, és felajánlották, hogy e helyett a szárnyvonal helyett nekem adják a fővárosba vezető nemzetközi vonatot. Nem mentem. Szeretnek az emberek. Én is szeretem az embereket. Különösen a fiatalokat. Sokan utaznak ezen a vonalon fiatalok, a végállomás egyetemi város. Amikor látom, hogy egyedül ülnek, úgy intézem, hogy az út végére egymás mellé kerüljön egy fiú és egy lány. Ilyenkor azt kívánom, bárcsak én is mellé ültem volna egyszer…

A FÉRFI: Most az én történetemet meg kell hallgassa!

A NŐ: Ilyen hirtelen… még fel sem fogtam a mostanit…

A FÉRFI: Tudja, maga emlékeztet valakire… nagyon hasonlít egy kedves teremtésre, akit nagyon régóta nem láttam. Lehet, hogy ismeri is tán. Hová valósi? Á, mindegy, hosszú évek teltek el azóta, nincs honnan ismernie. A legelején még én sem ismertem őt, ami azért furcsa, mert mi mindenkit ismertünk a városban. Apámnak mindenki köszönt, ha az utcán mentünk, anyám tanítónő lévén mindenhol ismert valakit. Ez nagy hasznunkra vált, soron kívül kaptuk a banánt, narancsot, csokoládét. Nagy szó! – Az a Kazinczi Csabi helye! – egyik reggel így hördültem rá a padtársam helyét elfoglaló idegen kislányra. Nem nagyon érdekelt, honnan jön, ki ő, de azt nem tartom korrektnek, hogy csak

úgy elfoglaljuk valaki másnak a helyét. – Oda van írva rá a neve? – rám se nézett, úgy válaszolt. Így kezdődött kapcsolatunk. Aztán jött a szekatúra. A lehető legváratlanabb pillanatokban ugrattuk egymást, tiszta szívemből utáltam a kiscsajt. –Hogy hívnak? – Gyere ide! – ilyen válaszokat adott, és kacagott, én meg vöröslöttem a dühtől, amitől még jobban kacagott. A tanító néni azt mondta, Kinga, mert így hívták, az osztálytársunk lesz, és a mindannyiunk által utált huszonhatos iskolából jött át. A fiúkkal szünetben arról beszéltünk, hogyan kéne a széke alá meg a táskájába robbantós konzervet tenni, hogy a rák egye ki a koporsóját, akkor nem mondtunk ilyeneket, és mégis kiszaladt Kállai Ferike száján, körülnéztünk, nem hallották a tanárok, szerencsére, mert Balog elvtárstól olyan nyaklevest kaptunk volna, hogy a fejünk menetet vág a nyakunkra. Én leginkább azért haragudtam rá, mert elvette a Kazinczi Csabi helyét, Kazinczi Csabi nekem pedig a legjobb barátom volt, amióta együtt voltunk a Fekete-tengeren. Az iskola vitt el jutalomkirándulásra, mi persze egy kukkot sem értettünk a román gyerekek beszédjéből, azt hiszem, nem is akartunk, úgyhogy inkább véd- és dacszövetséget kötöttünk, így hívtuk, véd- és dacszövetség, amit egy Kinga, egy lány mégsem tehet tönkre.

Szünetekben mindig a folyosói ablak párkányára könyökölt. Egyik reggel újrafestették a folyosói ablakok párkányát, s az alattuk lévő kalorifereket is. Proaspăt vopsit – a táblát a nagyobbik Bertalan-iker – sohasem tudtam megkülönböztetni őket – elcsórta. Kinga aznap egy gyönyörű virágos ruhácskában jött iskolába, új lehetett, onnan gondolom, mert egész fizikaórán a virágokat nézegette rajta, tetszett neki, és nekem is tetszett, egy idő után már én is csak a virágokat néztem a ruháján, nem akartam, és mégis, szinte szégyelltem magam miatta, úgy néztem, lila virágok, piros virágok, kék virágok, sárga virágok, aprók, nagyobbacskák kacskaringóztak, úsztatták felfelé a tekintetem, s már csak arra voltam figyelmes, hogy ő a szemembe nevet, mert öt perce egyebet sem teszek, csak bámulom az arcát. Elvörösödök, a tanár elvtárs nem tudja, mi lelt minket, de szerencsére kicsengetnek, nem kell színt valljak. Úgyse tudnék mit mondani. Aznap olyannak láttam, mint soha, légies volt, kecses, mintha felhőkön járt volna, puha lépteivel pedig éppen a folyosóra tartott, én odamentem hozzá, megfogtam a vállát, kicsit durván tehettem, de talán mégsem, inkább az érintéstől félt, mint olyan, mert visszakézből kaptam egy pofont. – Mit képzelsz? –Vigyázz, frissen festették! Rámutattam a csillogó párkányra és kaloriferre. És akkor a Bertalan-fiú, Kállai Ferike és Kazinczi Csabi is láttak, jól leszidtak, hogy mi a fene ütött belém, és hogy nem azt beszéltük meg, és hogy a likvidáláshoz össze kell fogjunk, de tényleg. – De tényleg. –helyeseltem.

Kis szünet.

Smekker: Ennyi?
A férfi: Nem, még van.
Smekker: Na, faszom!
A férfi: Aztán, amikor a Nagy Kondukátor érkezett a városba, mind az egész iskola dolgozott valamit. Május volt, mindjárt iskola vége, a nyolcadik cé, a mi osztályunk a virágokkal volt megbízva. Piros-sárga-kék virágok kellettek, sávokban, ahogy az elő van írva, igen ám, de ezzel nem számolt a gondnok elvtárs, s mivel rövid volt az idő, újraültetni se lehetett, honnan annyi petúnia, újrafestettük a virágokat. Még jó, hogy ilyen találékony volt Bondar elvtárs úr, ékezet nélkül, románosan írta a nevét, pedig sült magyar volt, és okos is, hogy ilyen trükköket talált ki. Hogy magunkat szórakoztassuk, versenyezni kezdtünk, ki festi meg hamarabb a saját sorát. Kazinczi Csabi csak úgy kente a szirmokat, végig robogott a soron, felkiáltott, hogy ő kész van, s azzal a lendülettel kapott is egy nyaklevest az osztályfőnök elvtárstól, menj, fiam, csináld meg rendesen, s aztán még csinálj egy sort büntetésből, mondta, mert Kazinczi Csabi valóban trehányul csinálta, s akkor még kedves voltam. Én elég jól haladtam, volt benne gyakorlatom, az azelőtti napokban az ablakokat festettük újra otthon, jó móka volt, édesanyával csináltuk, mert édesapa sokáig volt színházba, valami ünnepséget szerveztek, amiről nem volt szabad tudjak, de én egyszer kihallgattam őt meg Fekete bácsit, az irodalmi titkárt, ahogyan arról beszélnek, hogyan győzzék meg a szocialista kurva anyjukat az ünnepség fontosságáról.
Smekker: De mi köze van ennek a csajozáshoz, na?
A nő: Hagyja már, szerintem érdekes.
A férfi: Szóval nagyon jól haladtam a sorommal, s láttam, Kinga eléggé gondban van. Kisegítettem. Aztán egyszer, amikor az eső esett, hazakísértem, pedig egyáltalán nem egy irányban laktunk.
Smekker: Úgyis tudjuk, hogy valamiért szétmentek, minek húzza ennyire?
Kalauznő: Maga meg hova siet?
Néni: Siessünk? Hova? Jön a vonat?
Smekker: Mi? Jön a vonat?
Állomásfőnök: Dehogy jön. Folytassa!
A férfi: És ott, amikor már harmadjára kísértem haza, megcsókolt. Életemben először. Azt sem tudtam, mit kell csinálni, de nagyon akartam. Nevetett, ahogy próbálkoztam. Nem hagytam őt bemenni. A házi feladat! Édesanyám! Nem lehet. Ilyeneket mondott. Eressz már. Menj csak, úgyis tudom, hogy az enyém vagy. Meglepődtem magamon. Soha ilyet nem mondtam. Azóta sem. Kazinczi Csabi gurult a nevetéstől, Kállai Ferike meg irigységből nem beszélt velem, de szeme sarkából mindig figyelte, hogy mit csinálunk mi ketten. Semmit nem csináltunk pedig, csak kuncogtunk. Mindig kuncogtunk, s ha valaki jól érzi magát, az hamar szemet szúr annak, aki mindig bosszankodik

csak. Így mentem haza, virultam. Anyámnak sem tetszett valamiért, anyámnak aznap semmi sem tetszett. Édesapám nem volt otthon, nem kérdeztem, merre jár, éjjel-nappal a színháznak élt. Csak ott lehetett. Sokáig égett a villany a nagyszobában, én meg nem tudtam aludni a boldogságtól, csak Kingára gondoltam, a barna hajára, a csókra a kapualjban, a csókra az iskola sötét folyosóin, Kállai Ferike irigységére, és arra, hogy vajon most már férfinak nevezhetem-e magam. Hallottam, ahogy nyílik az ajtó. Valamit beszélgettek, anyám felsikkantott, aztán kapkodást hallottam, kimentem a szobába, hát látom, előkerült a szekrény tetejéről a nagy bőrönd, abba pakol anyám válogatás nélkül.

Miért nem alszik a gyerek? Úgyis felkeltettük volna. Menj, pakolj össze! De miért? Nem válaszoltak. De miért? De miért? De miért? Apám keze az arcomon csattant. Soha azelőtt nem csinált ilyet. De miért? Kérdeztem még egyszer utoljára, és becsaptam magam mögött az ajtót. Megyünk. Kiabálta. Nem megyek sehova, gondoltam magamban. Benyitott édesanyám. Megkaptuk az útlevelet, mennünk kell. Itt áll a blokk előtt az autó, ami átvisz Magyarországra. Hogy mondjam el neki, hogy nem megyek sehova. Kingához fogok költözni, hirtelen ez jutott eszembe, de az éjszaka közepén mégsem mehetek oda. Megtartjuk a lakást. Ideköltözik hozzám. Mint egy pár. Tizennégy évesen? Nem értek semmit. Anyám pakol helyettem. Attiláék utánunk hozzák a maradékot, most csak a nagyon szükségeset visszük magunkkal, mondja. Debrecenbe költöztünk, az itt van a szomszédban, egy határnyira tőlünk, az nagyon messze van. Attiláék soha nem hoztak utánunk semmit. Így kallódtak el az indiánfigurák, a fociposzterek, az első szerelem. Még a címét sem tudtam, hogy írni lehessen neki. Később tudtam meg, hogy apámat államellenes tevékenységgel vádolták. Később tudtam meg, hogy engem teljesen kitöröltek az osztálynaplóból, s attól kezdve úgy viselkedtek, mintha soha nem is jártam volna oda. Később tudtam meg, hogy Kállai Feri feleségül vette Kingát.

(Kalauznő megint kilép a szerepéből. A többiek is így tesznek.)

A nő: Ide most kéne valami szép zene!
Kalauznő: Az a bajom, hogy ez a sztori tök jó volt, de nem elég drámai. Mármint érted, színpadi. Tiszta próza. Ez meg nem egy regény.
Smekker: S akkor most játsszuk újra, baszd meg?
Néni: Fiúk, fiúk, ez a sok csúf szó. Elmarjátok a közönséget.
Kalauznő: Nem kell újrajátszani. De mondjuk, tehetnénk ide egy songot az államellenes tevékenységekről.
A nő: Szerintem inkább a szerelemről!

(A kalauznő csúnyán néz, de a többiek a szerelmes dalt helyeslik. Zenekarszerűen éneklik, mindenki énekel egy-egy sort. Fények radikálisan mások.)

az indiánfigurák a polcon, a papíron hagyott szavak,
az óra a vázák mellett – üresben csörög a vacak,
az uzsonna, mit nagyszünetre tettünk, ráizzad a sztaniol,
a csókokat az Aluminei utcán szórták széjjel valahol,
én, a kallódás ellen, hogy ne hulljak szanaszét,
szembehunyva képzelem, hogyan fogom az Ő kezét
a bőrülésbe kapaszkodva fékezném az érkezést,
de mintha egyre gyorsabb volna – kiszökni, hogyha látnék rést,
kibújni a nagykabátból, mit csak azért adtak rád,
a bőröndben hogy elférjen a többi rend ruhád,
hogy a vámot kifizettük nem értik – hogy értenék,
és a sárga útlevélhez Nessus vére – tartozék,
és a tinta, mi nevem jegyzi, kiszáradt, nem hagy nyomot,
igaz volt-e vagy csak mese, hogy voltam és hogy vagyok

Állomásfőnök: *(Visszatér a szerepébe.)* Ez azért nem teljesen igaz.
A férfi: Mi?
Állomásfőnök: Én tudom, hogy történt.
A férfi: Mi az, hogy maga tudja, hogy történt?
Állomásfőnök: Szép és jó mindez, de nehogy már sajnálják is azt a sovén senkiházi hazaárulót!
A férfi: Hazaárulót? Sovént? Miről beszél?
A nő: Ezek nagyon súlyos vádak.
Állomásfőnök: Tudom, miről beszélek.
Smekker: És ezt se fogja velünk megosztani, mi? Ismerjük már, trükközik.
Állomásfőnök: Mesélni akarnak, megértettem. De meséljünk igazat!
Kalauznő: Egyetértünk.
Állomásfőnök: Akkor most elmesélem, hogy történt ez az egész.
A férfi: Maga most ki fog oktatni arról, hogy haránt vagy hosszában festettem a virágokat, vagy mi?
Állomásfőnök: A maga apjáról fogok mesélni.
Néni: Ismerni tetszenek egymást?
Állomásfőnök: Nem.
A férfi: Akkor meg miről beszélünk!
Smekker: Mekkora egy balfasz.
Állomásfőnök: Közvetlenül nem ismerem. Közvetve viszont nagyon is. Szomszédja és jóbarátja voltam Mirceának és Nina Zarecsnájának.
Smekker: Kéne ismerni őket?
A férfi: Besúgók. Maga is egy szekus szemétláda!
Állomásfőnök: Nem az volt a szabály, hogy meghallgatjuk egymást?

Kalauznő: Tulajdonképpen...
Smekker: Szekus volt? Tudtam! Látszik a pofáján, mocskos kommunista patkány.
Néni: Lehet, jó besúgó volt.
A férfi: Mi az, hogy jó besúgó?
Smekker: A besúgó az besúgó, faszom.
A férfi: Most először egyetértünk.
Smekker: Mondjuk, abban is egyetértünk, hogy tetszik nekünk a csaj.
A nő: Rólam beszélnek?
Állomásfőnök: Besúgó voltam, igen. De olyan besúgó, akit aztán nagyon hamar eltettek a láthatárról.
Smekker: Hát jobban el kellett volna dugni az ilyen gerinctelen férgeket, a föld alá kellett volna dugni.
Állomásfőnök: Mérnök voltam, az egyetemen tanítottam. Egyik napról a másikra betessékeltek egy fekete Daciába, elvittek a körzeti securitatéhoz, megdolgoztak, és azt tanácsolták, felettébb nagy jóindulattal, hogy mondjak fel, költözzem el a városból, és csináljam mindezt úgy, mintha önszántamból tettem volna, lehetőleg a családom se tudjon erről semmit.
A férfi: Mi köze ennek az én apámhoz?
Állomásfőnök: Ahogy mondtam, egy társaságba tartoztam több értelmiségivel. Voltak ott költők, újságírók, egyetemi tanárok és persze színháziak is. Mircea volt a szószólónk, ő intézte el, hogy kéthavonta egyszer, a szocialista nevelés ügyének fejlesztése érdekében, megkaphassuk Ceaușescu vadászvilláját. Ott dőzsöltünk egy hétvégén keresztül. Szorosabb baráti viszony hármunk között alakult ki. A vadászvillás hétvégék alkalmával mindig találtunk alkalmat arra, hogy félrevonuljunk, akkor mindenről beszélhettünk, ott senki nem hallgatott minket le. Egyik este nagy veszekedésbe torkollott a bizalmas beszélgetés, mert Nina Zarecsnájá elmesélte, hogy rávették, készítsen jelentéseket a maga apjáról.
Smekker: Lelkiismeretes szekusok! Ne basszál már!
Állomásfőnök: Mircea befeszült, innen arra következtettem, hogy ő sem tiszta. – Mit mondtál? – kérdezte. – Mit, mit? Az igazat. Hogy Pista rendes ember, a színháznak él, munkáját pontosan végzi, a szocialista szellemnek megfelelő odaadással és körültekintéssel. Akkor Mircea mélyen a szemébe nézett Ninának, és kijelentette, hogy márpedig az igazságnak száz és ezer arca van, és vegye tudomásul, hogy ez csak egy igazság a sok közül, hiszen együtt dolgoznak, tudja ő is, hogy miféle ember ez a Pista, és hogy amit tett, azt máshol államellenes cselekedetnek nevezik, mert tartja a hátát egy irredenta, sovén, nacionalista és még sorolta, milyen bűnözőnek. Nina akkor nagyon megijedt, nem tudta, hogy ilyen érzékeny pontot érintett, nem kertelek, mind a ketten meg voltunk

arról győződve, hogy másnap értünk jön a fekete Dacia. Hogy oldjam a feszültséget, elmeséltem, hogy az egyik hallgatónkat rajtakaptam, hogy rendszerellenes verseket ír, aztán lekaptam őt nagyon, s figyelmeztettem, hogy ez volt az utolsó alkalom, hogy nem jelentem fel, ő a helyével, én az állásommal játszom. Mircea megenyhült, és mesélni kezdett. Azokról a beszélgetésekről, amiket Pistával, a maga apjával az irodában folytattak ketten. Nem emlékszem minden részletre, nem is emlékezhetek, nem jártam színházba, csak általuk ismertem nagyjából a neveket, s tudtam, ki kivel baszott össze. A maga apja viszont nagyon harcias személy volt. Mindig ellentmondott Mirceának. Nem kellett volna. Az apjának nem volt helyes ez a hozzáállása.

Smekker: Miről beszélünk?

Állomásfőnök: Hogy a román társulat részére fenntartott pozíciókat magyar személyekkel töltötte fel.

A férfi: Mert közben gyakorlatilag kinyírták a magyar társulatot.

Állomásfőnök: Ez hivatali visszaélés.

A férfi: Nemzetmentés.

Állomásfőnök: Olaj a tűzre! Hogy lehet ezt nemzetmentésnek nevezni, amikor épp hogy saját maga és a társulat ellen hangolta a közösséget.

A férfi: Miféle közösséget? A besúgókat? A jöttment senkiházi szarokat?

Állomásfőnök: Így beszélt róluk otthon is? Mirceánal az tette be az ajtót, hogy az Istennek sem akarta megérteni, miért nem lehet azt az ünnepséget megcsinálni. Ráadásul későn ébredt fel, és a román társulat próbaidejéből vett volna el az az ünnepség.

A férfi: A magyar színjátszás 175. évfordulója.

Állomásfőnök: Megérte, mondja, maga szerint megérte ennyit járatnia a száját? Ünnepség se lett, magukat is kitették innen, a társulat pedig még szarabb helyzetbe került, mint azelőtt.

Kalauznő: És akkor mitől tartja magát jó besúgónak?

Smekker: Nem követem már, mit mond, nem értem felét se.

Állomásfőnök: A hétvége eredménye az lett, hogy engem elvitt a fekete Dacia. A forradalom után jött egy levél, amelyben Nina bocsánatot kért, de azért, hogy biztonságban tudhassák magukat, meg kellett tegyék ezt a lépést, feljelentettek, mert csak így tudták fenntartani a látszatát annak, hogy ők jó pártemberek. Beáldoztak.

A férfi: Most meg sajnáltatja magát.

Állomásfőnök: A hallgatómat is beáldozták. Elvitték a Duna-csatornához. Soha többé nem tért haza.

(Egy pillanatig csend van, aztán a nő felpattan.)

A nő: Erre most innunk kell valamit. *(Elindul a resti felé.)*

Kalauznő: Az zárva lesz!

A nő: *(Bekukkant.)* Zárva? Kár. Pedig még látok néhány bontatlan üveg konyakot.

Kalauznő: Két hónapja zárta be Bruszlí. Nem volt forgalma. Biztos nem volt még alkalma kipucolni.

Állomásfőnök: Nekem van kulcsom hozzá.

A férfi: Hát egy besúgónak kihez nincs kulcsa?

A nő: Na, jöjjön már, innunk kell.

(Keresik a kulcsot, kinyitják, a nő bemegy. Poharak és üvegek koccannak.)

A nő: Nézze, még magnó is van!

Kalauznő: *(Próbálna kiszállni a szerepéből, de nem hallják.)* De most volt zene, nem lenne tanácsos megint egy zenei betétet... a dramaturgia...

(Már késő, a nő bekapcsolta a magnót. Billy Idol Sweet Sixteen című száma megy. A nő táncolgat, sorra tölt mindenkinek. Ő az első, aki észreveszi és emberszámba veszi a tolókocsist, neki visz először konyakot.)

Smekker: És magának mi a története?

A nő: A történetem? Hát az nagyon hosszú...

Smekker: Asszem, van elég időnk.

A nő: Az előbb nem szerette a hosszú történeteket.

Smekker: Azóta belejöttem.

A nő: Egyébként meg semmi különös.

A férfi: Már, ha így felcsigázott...

A nő: Én? Felcsigáztam? Isten őrizz!

Kalauznő: Isten őrizz, igen, Isten őrizz az ilyentől!

Smekker: Na, ne hallgasson annyira! Azt az egyet jól látta az a mocskos csausiszta, hogy nincs igazság.

A nő: Miért gondolja így?

Smekker: Há mér ne? Hol van ott az igazság, hogy egy magamfajta talpra esős fiatalember el kell húzzon a picsába dolgozni? Hol van abban az igazság, hogy a gyerek nem látja a saját édesapját csak havonta egyszer? Aszongya az anyja, hogy nem baj, kibírjuk, de látom, hogy nem bírják, én sem bírom.

Néni: Akkor miért nem jön vissza?

Smekker: Maga nem tud semmit. Hova jöjjek vissza? A kábelgyárba minimálbérbe? Lett volna most egy fuvaros meló... kétezer lej? És ugyanannyi, ha nem még több a munka. Hülye lennék. Kérek még!

(A nő tölt. A kalauznő nem figyel, valamit ír.)

Smekker: Nem szerettem tanulni. Ez volt a baj, baszd meg.

A férfi: Látszik.

Smekker: A szegény ember azért szegény, mert szegény a gondolkodása, eztet mondta az osztályfőnökünk. Ezt megtanultam már. De mit csináljak, a faszba bele, mit csináljak már mindjárt negyvenévesen? Először építkezésen voltam kisegítő, aztán megtanultam kamiont vezetni. Elmentem a malomba kamionosnak. Kitaposták belőlem a szart. Ki. Úgyhogy elmentem...

A nő: Hova ment el?

Smekker: Németországba. Mert látta az asszony eztet a hirdetést. Mondtam, megpróbálom. Láttam, rendes gyerek a patron...

A nő: A ki?

A férfi: A főnök

Smekker: ...úgyhogy elvállaltam. Következő szombaton volt az első fuvarom. Ennek már öt éve. A gyerekek, mert van kettő, azok közben nőttek. Volt, hogy akkorát nőttek, nem jött, hogy elhiggyem. Mert nem sokat vagyok otthol. Eleinte kéthetente egy hétvégét. Francokat. Szombat és vasárnap, amiből vasárnap már készülődős volt. Már nem is megyek haza kéthetente. Nincs értelme. Gyúrom inkább a melót. Ha szabadom van, bemegyek a városokba, összeszedek valamit a lomtalanításokkor, azokat felpakoljuk a srácokkal a kamionokba, hozzuk haza, örül majd a nép. Így lett új sarokülője anyáméknak, így lett elcédé tévé a gyerekszobába, annak örülnek. Csak annak örülnek. Mármint, ha hazamegyek valamivel. Ilyen a gyermek. Vásárfia. Mondja mindig az anyjuk, neki is viszek mindent, makarónit, csokoládét, mosószereket, német minőség, látszik rajta, tovább tart. Annyit viszek, ad belőle anyósomnak is, visz a doktornak, ha beteg a gyerek, német kávé, jakobsz, itt is van, igaz, de más az aroma, s ami nem kell, bútorok, encsembencsemek a lomtalanításokból, azt az asszony pakolja fel az adok-veszek csoportba, csinál belőle egy kis pénzt. Ő nem dolgozik semmit, mindig menne, de a múltkor is lebeszéltem róla. Hogy egy turkálóba kilenctől ötig, ezeregyszázötven lejért? Megmondjam, hány nap alatt csinálok ezeregyszázötven lejt? Két nap alatt, baszod. Amit megkeresel, úgyis odaadnád a bébiszitterre, mert a kisebbik még nincs meg egyedül. Maradj inkább a gyerekkel, mondtam. Látom rajta, nyűgöl, ha otthon vagyok. Szűk neki az ágy, ha odafekszem. Egyszer kipróbáltam a kanapén, azóta ott alszom, nem akarom, hogy neki rossz legyen. Onnan tudom, hogy jól van ez így, hogy nem mondott semmit rá. Hallgatott. Hallgatni szokott, és összeszorítani a fogát, amikor nevelem a gyermeket. Egyszer elszólta magát, hogy hadd nevelje ő a gyerekeket, ha már úgyis ő van velük egész nap. Szépen mondta, nem veszekedősen, és igaza is volt. Inkább akkor hallgatok én is. Jól érzem magam, néha, amikor mindenki otthon van, össze szoktunk gyűlni, ő közben barátkozott más családokkal is, anyukák-apukák az oviból-suliból, ők is ott vannak, de nem találom

velük a szót. Beszélnek a tancikról meg a kisóvónénikről, én miről beszéljek? A drága kanapékról, amiket csak úgy kidobnak az utcára? A gáztűzhelyekről? A kézerbrótokról, amitől már csömöröm van, annyit eszek ott? Énszerintem már nem is fogok onnan hazajönni. Mert mindig gyűjtünk valamire. Most gyerekszobát fogunk csinálni. Aztán újrafestetünk. Régen lett újrafestve. Ki kéne pofozni a konyhát is. Látom én. Nekem az igazi család a buszsofőrök a német autópályák mellett, mert végül is ők vannak a legközelebb, ha baj van. Isten őrizz, nem volt baj soha, ne is legyen. Különben meg, ha volna, sem mondanám...

Kalauznő: *(Kilép a szerepéből.)* Gondoltam, kéne ide megint egy zenei betét. Úgyhogy megírtam ezt. Megcsinálod? Fájdalmasan.

A nő: Jaj ne már... mindig a világfájdalom...

Kalauznő: Most mondta el, hogy pótéletet él, pótcsaláddal. Miről kéne énekeljen, hogy szépek a virágok a réten, sálálá?

(Smekker megnézi, civilből, aztán bólint. A kalauznő közben instruálja a többieket.)

A kivándorlók dala

Elmegyek, elmegyek,
kamionra megyek,
német főnök pénzén
tanul majd a gyerek.

Nincs itt munkám, inkább
bevándorló leszek,
a jobb jövő miatt én
vendégmunkás leszek.

A gyermek itthon marad,
szülei elmennek,
Spanyolban az anyja,
Németben az apja.

Elmegyek, elmegyek,
kamionra megyek
félévente egyszer
hazakeveredek.

(Mindenki visszatér a szerepébe.)

Néni: Fájdalom? Az nekem volt elég az életembe. Egy merő fájdalom volt az egész.

Állomásfőnök: Hát mi történt?

Néni: Mondják, mennyi az óra? Van még idő az én történetemre is?

A férfi: Most el akarja mondani az egész életét?

Smekker: Ha fájdalom az egész, mit kell annyit ragozni?

A Néni: Jaj, én azt sem tudom, mivel kezdjem. Megvert engem a Jóisten. Tán jobb is volna nem mondani, mit szomorkodni ezen, úgyis vége nemsokára ennek az életnek.

A nő: Hát eddig egyikőjük sem mondott valami vidám történetet, úgyhogy...

Néni: Megvert az Isten a jó élettel. Elhúzta előttem a mézesmadzagot. Gazdagság, az volt. Jó élet – az nem. Mit törődött velem az uram. Mindig csak a főd, mindig csak a főd, s az állatok. Este, ha hazakeveredett, meg se bökött, napokig, aztán meg napjában kétszer is reám feküdt, hogy alig bírtam. Így jöttek sorban a gyerekek. Öt gyerek jött sorba, mire a hatodiknál azt mondtam a kórházban, mert akkor kórházban szültem már, hogy köttessenek el, legyenek irgalmasok hozzám, nem bírom én ezt már, etetni és nevelni mind az ötöt. Adtam nekik dugipénzt, elköttettek, uram sose nem tudott róla semmit. Csak már nem jött több gyerek. Ne is jöjjék több, mert egyben sem volt áldás. Nincs ott áldás a gyermeken, ahol nincs szeretet, boldogság.

Az első, kislyány, meghalt. Mentem volt édesanyámhoz, nagybeteg asszony volt, nem volt kire hagyni a gyermeket, hát az uram maradt nagy ímmel-ámmal otthon. Férfiember, nem ért hozzá, elaludt, kihűlt a szoba, s kihűlt a gyermek is, két nap alatt elvitte a tüdőbaj.

A második s harmadik egészséges fiúgyermekek lettek. Imre, az apja után, és Sándor, az én apám után. Kitaníttattuk őket, vittük iskolába, Sándor egyetemre iratkozott, aztán tanárnak elküldték Zerindre, egyik nap elszökött, azt mondják, a Körösön úszott át, s a hátára kötve vitte magával a diplomáit, egy kis pénzt és semmi egyebet. A fordulat után látogatott haza. Imre cipész lett, jó házassága sikeredett, csak az Isten nem áldotta meg gyerekkel őket. Lett viszont három unoka, abban volt örömöm nekem, a lányomtól, Katalintól. Csak hát messze vannak, Svédbe mentek, ők se sokat jönnek errefele. Mert hát a hazaszeretet, ugye. Meg a honvágy. Az hajtaná őket, mindig mondják a telefonba, hogy így hiányzik, úgy hiányzik, küldöm nekik az eudzséniát, a halvát, mondják, mama, itt is lehet már kapni, ne küldje, de én küldöm, mert lelkiismeret-furdalásom is van. Tudom, azért nem jönnek, amit az apjuk művelt. Mert a legkisebb fiút, Andrist, ő üldözte el. De hova üldözte! De hova! Szép szál legény volt, jól táncolt, sürgött-forgott a ház körül. Tudta az egész falu, sőt, tudták a környékbeli népek is, hogy ki fia ő, s hogy milyen becsületes, dolgos, okos, rendes fiatal. Meg is enyhült a

kemény szívem, bánatomra ír volt Andris, hogy a lányt is meg Sándort is elvesztettem. Meg hát, kisebb is volt, mint Imre, sokkal, tipegő, amikor a fiúk már érettségiztek. Feltűnően sokat járt a szomszéd faluba, s mikor hát elébünk áll, hogy udvarol, kérdezi az apja, kinek. Mondja, rendes, tiszta lány, jó családból való, szemrevaló teremtés, bólogat az apja, repes a szívem, és mondjad, hogy hívják a családját. Hát mondja, Ardelean, de nem úgy, magyaroson, hogy Árgyelán, hanem Ardelean, mint ahogy a román ejti, rá is kérdez kétszer az apjuk, kétszer is románul válaszol Andris. Hát s mi a keresztneve nekije? De akkor már tudtam, baj lesz ebből. A lányt Floricának hívják. Szép lyány, csak román. Na, apjuk dühbe gurult, mert ő nem szereti a románokat, köpönyegforgató, hazugoknak nevezi őket azért, amit tettek a magyarokkal, és még a földet is elvették az oláh kollektivista gangszertek, így mondta, gangszterek, hiába mondom, nem a lány tehet arról, apjuk nem békél. Andris megmakacsolja magát, nagy a csend a házban, hosszú hónapokig. De csak kitart a lány mellett, nekem megsúgja, szépen élnek ők, szépen udvarolnak egymásnak, naphosszat azon töröm a fejem, hogyan békíthetném meg apjukat. Egyszer, lefekvéskor, kérdi az apjuk, együtt van-e még a lyánnyal, mit mondhatnék, együtt, uramnak nem hazudok, mert megver az Isten.

De megvert így is az Isten. A lyány egyik napról a másikra, éppen úgy, ahogy tetszett mondani, elment, s hagyott egy búcsúlevelet, amelyben megírta, hogy nem szerette soha Andrist. Elment a városba, a szövetkezethez dolgozni. Andris keservesen rítt. Nem tudott magáról bánatában. Olyannyira, hogy bevetette magát a kútba. De jött aztán ríva az édesapja is, hogy ő tette, ő tette, megölte a fiát, mert pénzt adott a lyánynak, hogy menjen messze, és írja ezt és ezt Andrisnak. Hát a gyermekek elfordultak tőle, és tőlem is elfordultak, hamar el is ment az uram, bánatába belehalt, csak engem ver az Isten, hogy még mindig itt vagyok, most az unokákhoz mennék, Svédbe, a vonattal a fővárosba kéne jutnom, de ezt is elveszi most tőlem az élet?

A nő: Ez nagyon szomorú történet.

Smekker: Sokat hallottunk az ilyen sovén barbárokról.

A férfi: A románok közt is sok az ilyen.

Smekker: Nem mondom, hogy nem. De azért mégis, istenesebbek a románok.

A férfi: Az ortodox papoknál pogányabbakat nem láttam még.

Smekker: Nem szabad ilyet mondani, hallod, baszod?

Kalauznő: Maga még hátravan.

A nő: Én? Nahát... Nem késik el a vonatot?

Néni: Vonat? Jön a vonat?

Állomásfőnök: Semmi nem jön. A magáé az utolsó, azt még meghallgatjuk.

A nő: Tényleg! Az enyém legyen az utolsó! De akkor még az övét is meg kell hallgassuk.
Smekker: Ja, még ez is itt van?
Állomásfőnök: *(Lenézően. Artikulál, mutogat.)* Jöjjön közelebb. Ért maga valamilyen nyelven?
Tolókocsis: Nyomorék vagyok, nem sültbolond!
Kalauznő: Mire vár itt?
Tolókocsis: A vonatra. Mint maguk.
Smekker: Ne röhögtessen már! Ki teszi fel magát oda?
Tolókocsis: Szóltam a kaszicrican ak. Azt mondta, maradjak nyugodtan, küldenek valakit, aki segít majd felszállni. Kérték, hogy töltsek ki egy formulárt, még pixet is adtak. Mondtam neki, forradalmár vagyok. Mutattam is neki a ledzsitimációt róla. Bólintott, adta az ingyenjegyet. Aztán kigurultam ide, de csak az első peronig jutottam. Egyszer a hölgy kinézett az ablakból, intett, hogy nem felejtett el, én is intettem neki a ledzsitimációmmal, aztán következőleg már akkor láttam, amikor hazaindult.
A nő: Maga forradalmár?
Állomásfőnök: Ingyen utazik, s még kommentál.
Tolókocsis: Nekem aztán mindegy, maguk sem mennek sehova, csak röhögök az egészen.
Smekker: Tisztelet a forradalmároknak. Na, azok tudtak valamit. Vitték volna valamerre az országot, ha a szocialista seggnyalók nem állítják a maguk pártjára a titkosszolgálatokat. Tudom én, arról volt szó.
Tolókocsis: Lósegg! Azt se tudom, mi az, hogy forradalom.
A férfi: Ne szerénykedjen, na!
Tolókocsis: Lósegg! Nem szerénykedem. Mit tudtam én, hogy forradalom van.
Kalauznő: Minden jó történet így kezdődik. De tudjuk, hogy véletlenek nincsenek.
Tolókocsis: Akkor maga nem tud semmit.
Smekker: Hol volt forradalmár?
Tolókocsis: Bukarestben.
Smekker: Az igen!
Tolókocsis: De nem forradalmárként kezdtem... *(Nevet.)* A fejem felett kezdték el a forradalmat. De tényleg, metróvezető voltam. Épp hogy kijöttem a műszakból, s állt a bál a főtéren. Na, mondom, most sem tudok menni a csekkbe betenni a kis pénzt. De mi ez a tömeg? Osztanak valamit, azt hittem, déligyümölcsöt vagy pepszi kólát. Puskákról beszélnek körülöttem, mi van itt, kérdezem, hát nem válaszolnak. Na, mondom, jól nézünk ki akkor, s kezdtem látni, hogy a földön sebesültek vannak, minden szanaszéjjel. Mi az isten haragja ez? Egy asszony és a párja, vagy hát mit tudom én, hogy a párja volt, csak ismerték egymást,

szóval egy nő és egy férfi sebesülten feküdtek egy mellékutcán, odamentem hozzájuk, segíteni. Forradalom, puskák, eléggé összevissza beszélnek, mondom, jól van, képzelegtek. Biztos a fájdalomtól, mondom. Ezeket a kórházba kell vinni. Mondtam. Terrorista, mondják körülöttem többen. Mi az isten nyila az? Mit találtak már megint ki azok a nagyokosok? Aztán dördülések hallatszódtak, mondom, itt halunk meg, s meg nem haltam, de egy sorozat kilőtte a lábamat. Mindkettőt. Kérdi az orvos tőlem, mi fáj, mondom a lábam, megfognám, de nincs a helyén, az meg várja, hogy essek kétségbe, én meg csak annyit tudok kérdezni, hogy minek fáj, ha nincs. Aztán kitüntettek, a haza dicső fia lettem, forradalmár az önfeláldozásomért, ezt írja a diplomán, pedig azt sem tudom, mi az, hogy forradalom, akart a fene forradalmár lenni. Ezért... hát ezért nem volt érdemes olyan kurva önfeláldozónak lenni!
Smekker: Hát ez odabasz.
Állomásfőnök: Megyek, felhívom a központot.
Kalauznő: Maga még hátravan.
A férfi: Igen, igen. Most már nagyon kíváncsiak vagyunk.
A nő: Előtte kimehetnék a mosdóba? Nagyon megérintett ez a történet... meg pisilnem is kell.
Kalauznő: Ott találja, bent.

(A nő elmegy. A többiek némán néznek a távolba. Mindenki álmos. Smekker le akar dőlni az egyik padra, de túl kicsi neki. A néni már rég bóbiskol. A férfi megpróbál a keresztrejtvényéhez nyúlni, de csak a távolba mered, nincs hozzá kedve. A kalauznő az óráját nézi, bambul. Hátul csapódik az ajtó, robogás hallatszik, mindenki felemeli a fejét rá, Smekker kifut a peronról.)

Smekker: Hé! Hé! Helló! *(Visszajön.)* A kishölgy meglépett. Egy dubással.
Kalauznő: Itt járt a Bruszlí? Miért nem szólt be?
A férfi: Itt hagyta a csomagját!
Smekker: Csak semmi hirtelen mozdulat!
A férfi: Néni, ne tessék aludni!
Néni: Hogy?
Smekker: Nem lássák? Bomba.
Tolókocsis: Lósegg!
Néni: Gomba?
A férfi: Gyanús, mindenképpen.
Kalauznő: Pánikra semmi ok.
Tolókocsis: Ez egy bőrönd, ez meg egy állomás, itt mindenki bőrönddel járkál.
Smekker: Ez benne a smekkeria. Hogy álcázzák.
A férfi: Igaz, ami igaz, gyanús.
Néni: Ja, hogy bomba! Jézuskám, segíts meg.
Kalauznő: Ki kell üríteni a pályaudvart.

Tolókocsis: Kurva sokan vagyunk, amúgy...
Smekker: Ki tudja, hol hagyott még bombákat.
Kalauznő: Hozzá ne nyúljon!
Smekker: Hatástalanítani kell.
Tolókocsis: Vegyék már észre magukat... bolond banda...!
Kalauznő: Értesítem az állomásfőnök urat.
Smekker: Mert ugye az állomásfőnök úr kurva jó az ilyen krízishelyzetekben.
Néni: Az agyukra ment a sok lövöldözős film. A kishölgy biztos nem... Meg mi becsületes emberek vagyunk itt... csak nem hoz mireánk ekkora bajt...
Smekker: Hallja... az elmúlt órákban végig azt hallgattuk, hogy először a becsületeseket bassza szájba az élet.
Néni: Jaj, mindig az a baszás...! Nem való az én hívő fülemnek...
Smekker: Látja maga azt a póznát?
Néni: Látom.
Smekker: Ha sokat totojázunk, a néni hívő füle ott fog landolni. Kinyitom.
Kalauznő: Hívni kell a hatóságokat.
A férfi: A hatóságok nincsenek ébren ilyenkor.
Smekker: Kinyitom.
Néni: Inkább ne. Rá se nézzen!
Smekker: Imádkozzon.

(Kalauznő fütyöl. A közönség felé fordulva arról beszél, hogy az előadásnak eddig tart a megírt szövegkönyve, innen egy improvizációs jelenet következik. A Kalauznő ennél a jelenetnél választ egy szereplőt, s arra kéri, soroljon dolgokat, amelyek a bőröndben lehetnek. A neki tetsző dolognál – ami bármi lehet – megállítja az illetőt. A színészeknek ezt figyelembe véve kell folytatniuk a jelenetet. Az állomásfőnök tetszőleges pillanatban érkezik, futva. Nagyon ziláltnak tűnik.)

Smekker: Mi van már, helló?

(Állomásfőnök nem tud artikulálni, úgy futott, liheg.)

Smekker: Kiköpi a tüdejét. Kiköpi a tüdejét.
Néni: Meghal? Most meghal?
A férfi: Pohár vizet!
Állomásfőnök: Nem... kell... de...kell...

(Kalauznő hozza a vizet.)

Állomásfőnök: Addig próbálkoztam, amíg sikerült őket elcsípni.
Néni: A kishölgyet, a szökésből?

Állomásfőnök: Micsoda?
Smekker: A nő eltűzött a picsába.
Állomásfőnök: Kit érdekel most!
Kalauznő: Mit mondtak?
Smekker: De ki mit mondott, na, már!
A férfi: A központ, maga tökkelütött.
Smekker: Ki a faszt nevez maga tökkel ütöttnek?
A férfi: Hát magát, mit mind jártatja itt a száját?
Smekker: Ez az én országom, te hazátlan kis szarcsimbók, azt csinálok, amit akarok.
A férfi: Hazátlan az oláh anyád picsája.
Állomásfőnök: Fejezzék már be!
Smekker: Maga is fogja be a szekus mocskos pofáját, mert széjjelbaszom a fejét.

(A férfi egyszerre csak nekimegy az Állomásfőnöknek, mindhárman elkezdenek verekedni, közben válogatott szidalmak hangzanak el románul, magyarul, egymás nemzeti hovatartozására. A néni azt kérdezi, hogy vajon akkor soha nem tudják meg a kishölgy történetét. A Kalauznő fütyül, de nem történik semmi, a hangzavarban csak a Tolókocsis figyel oda arra, hogy megjött a vonat, egyedül ő száll fel rá. Amikor a vonat füttyent, és elindul, csak akkor figyelnek erre fel a többiek, s tehetetlenül nézik, ahogy orruk előtt elhúz a vonat. Ahogy elhalad a vonat, megtelik a színpad füsttel, és beúszik Gică Petrescu Du-mă acasă măi tramvai című dala. A fények lassan kialszanak.)